

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 24/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Pohančeníkom, Palárikova 93, Čadca, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 11 C 88/2005 z 25. februára 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11 Co 355/2014 z 27. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

S ť a ť n o s ť n á a r g u m e n t á c i a

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť (podaná na poštovú prepravu 28. augusta 2019, pozn.) [REDACTED], [REDACTED], N [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 88/2005 z 25. februára 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 355/2014 z 27. októbra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“ a spolu s napadnutým rozsudkom okresného súdu aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ v konaní o učenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na okresnom súde vystupoval v procesnom postavení žalovaného vo 4. rade. Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že podiel 1/5-ny v nehnuteľnostiach (bližšie opísaných v napadnutom rozsudku okresného súdu) patrí do dedičstva po nebohej [REDACTED] (právna predchodkyňa žalobcu, ktorá je vo výroku nesprávne označená ako [REDACTED], pozn.). Žalobca v konaní tvrdil, že má naliehavý právny záujem na určení, že podiel 1/5-ny v predmetných nehnuteľnostiach patrí do dedičstva po jeho matke, vzhľadom na skutočnosť osvedčenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam [REDACTED], právnym predchodcom žalovaných (osvedčenie o vydržaní vlastníckeho práva č. Nz 135/98 z 22. júna 1998, pozn.). Okresný súd napadnutým rozsudkom zároveň uložil žalovaným v 2. – 14. rade povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania.

3. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny a uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

4. Sťažovateľ podal 9. januára 2015 dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľa uznesením sp. zn. 7 Cdo 69/2018 z 24. apríla 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol ako neprípustné.

5. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti tvrdí, že „... jeho právny predchodca ■■■■■, zomr. roku 1926 daroval nehnuteľnosti uvedené v rozsudku v roku 1924 svojmu synovi ■■■■■ za opateru v starobe a chorobe, pričom v tom čase boli už nehnuteľnosti reálne rozdelené. ■■■■■ nehnuteľnosti užíval dobromyseľne a pokojne. Matka pôvodného žalobcu ■■■■■ bola sestrou ■■■■■, ktorému boli nehnuteľnosti v roku 1924 darované a ktorý je otcom pôvodných odporcov.“. Žalobca, naopak, v konaní vedenom pred okresným súdom tvrdil, že nehnuteľnosti jeho právni predchodcovia nikdy nepredali, nedarovali ani nevymenili.

5.1 Podľa názoru sťažovateľa z napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva záver, že „... odporca nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré mu boli darované ústnou darovacou zmluvou v roku 1924, nakoľko pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním sa vyžadovalo podľa uhorského obyčajového práva nielen dobromyseľné nadobudnutie nehnuteľnosti ale aj držba v trvaní 32 rokov. Zatiaľ čo dobromyseľné nadobudnutie nehnuteľností darovacou zmluvou z roku 1924 by podľa právneho názoru súdu mohlo byť splnené, nebola podľa názoru súdu splnená podmienka držby v trvaní 32 rokov, nakoľko platnosť uhorského obyčajového práva skončila k 31.12.1950, do ktorej doby uplynulo iba 26 rokov. Podľa právneho názoru súdu totiž skončením platnosti uhorského obyčajového práva muselo skončiť aj plynutie doby držby a nakoľko podľa Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 sa vyžadovala nielen dobromyseľnosť držby na začiatku držby ale aj po celú dobu držby, odporca už podmienku podľa Stredného občianskeho zákonníka nespĺňal.“.

5.2 Sťažovateľ poukazuje aj na iné rozhodnutie okresného súdu pod sp. zn. 6 C 43/2009 z 28. mája 2015, pričom v tomto konaní mala byť posudzovaná „... tá istá darovacia zmluva z roku 1924, na základe ktorej ten istý [REDAKOVANÉ] vstúpil do držby tých istých parciel ale podielov iných spoluvlastníkov, pričom okresný súd dospel k právnemu názoru, že [REDAKOVANÉ] od roku 1924 užíval predmetné parcely sám a uplynutím vydržacej 32 ročnej doby získal vlastnícke právo vydržaním v roku 1956“.

5.3 Sťažovateľ vyčíta krajskému súdu, že napadnutý rozsudok založil na inom právnom posúdení predmetu konania ako okresný súd. Okresný súd podľa názoru sťažovateľa argumentoval najmä rozpornosťou výpovedí svedkov, ako aj neunesením dôkazného bremena týkajúceho sa nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, no krajský súd svoje rozhodnutie založil na právnej argumentácii neuplynutia doby držby podľa vtedy platných predpisov. Podľa názoru sťažovateľa je napadnutý rozsudok krajského súdu možné chápať ako nesúhlas s právnym názorom okresného súdu a ako zmenu napadnutého rozsudku okresného súdu.

6. Sťažovateľ tiež zdôraznil zásadu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a uviedol: „Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami. Tým, že krajský súd rozhodoval bez nariadenia pojednávania, svoje rozhodnutie inak právne odôvodnil, pričom účastníci nemali možnosť tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy, je možné uzavrieť, že takéto rozhodnutie krajského súdu nespĺňa podmienky práva na predvídateľnosť súdneho rozhodnutia.“

7. Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted] podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky na súdnu ochranu a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 11Co 355/2014 zo dňa 27.10.2014 a rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 11C 88/2005 zo dňa 25.2.2013 bolo porušené.

Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 11Co 355/2014 zo dňa 27.10.2014 a rozsudok Okresného súdu Čadca sp. zn. 11C 88/2005 zo dňa 25.2.2013 zrušuje a prikazuje Krajskému súdu Žilina a Okresnému súdu Čadca, aby vo veci opäť rozhodli.

Krajský súd Žilina a Okresný súd v Čadci sú povinní solidárne zaplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške 346,26 eur (2 úkony po 163,33 eur - prevzatie a príprava zastúpenia a sťažnosť, 2-krát režijný paušál po 9,80 eur) na účet advokáta JUDr. Petra Pohančenika [redacted] [redacted] [redacted], a.s., pobočka Čadca, [redacted] [redacted] s uvedením variabilného symbolu [redacted] do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

16. Sťažovateľ je v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

17. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne (IV. ÚS 236/07, III. ÚS 282/2020).

18. Z podania sťažovateľa a jeho príloh vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Uplatnenie právomoci krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 115/07). Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

19. Podstata argumentácie sťažovateľa je založená na tvrdení, že napadnutý rozsudok krajského súdu spočíva na odlišnom právnom posúdení veci, ako ju posúdil okresný súd. Sťažovateľ navyše napadnuté rozhodnutia podrobuje kritike, tvrdiac, že za rovnakých skutkových i právnych okolností rozhodol okresný súd v inej (neskoršej, pozn.) veci opačne (bod 6.2 tohto rozhodnutia). Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu zásady predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a v tom vidí ústavnoprávny problém.

20. Ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

21. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania, resp. strane sporu sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 275/2018).

22. Krajský súd sa v napadnutom rozsudku stotožnil s napadnutým rozsudkom okresného súdu, jeho závery považoval za vecne správne a námietky sťažovateľa za nedôvodné. Vzhľadom na to ústavný súd zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Ústavný súd sa preto oboznámil aj s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu.

23. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku v zhode s názorom okresného súdu uviedol, že žalobca v konaní uniesol dôkazné bremeno, keď preukázal, že jeho právna predchodkyňa „... bola v čase smrti vlastníčkou požadovaného podielu 1/5-iny v nehnuteľnostiach, ktoré sú uvedené vo výroku rozsudku. Jej vlastníctvo sa odvíja od pozemnoknižného nástupníctva a je preukázané právnym titulom - dedením po [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (rozhodnutie Štátneho notárstva [REDAKOVANÉ]), ktorá bola zapísaná ako spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností v podiele 1/5-iny. Dedenie predstavuje v zmysle ust. § 132 ods.1 Občianskeho zákonníka právny dôvod nadobudnutia vlastníckeho práva. Je dôvodné sa v plnom rozsahu stotožniť so záverom okresného súdu, že odporcovia, a to najmä odporca v 3/ rade (sťažovateľ, pozn.), ktorý je v súčasnosti vedený ako vlastník podielu, ktorého sa navrhovateľ v konaní domáha,

neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že by takto získané vlastnícke právo právnej predchodkyne navrhovateľa bolo prekryté nadobudnutím vlastníckeho práva zo strany odporcu v 3/ rade.“

23.1 Ďalej krajský súd v podstatnom uviedol:

„Hoci viaceré vykonané dôkazy smerovali k preukázaniu právnej skutočnosti, že odporca v 3/ rade, ako aj jeho právni predchodcovia mali nehnuteľnosti v rozsahu zahŕňajúcom aj podiel navrhovateľa v dlhotrvajúcej pokojnej držbe, okresný súd správne poukázal na rozpornosť tvrdení svedkov v tejto otázke. Relevantnejšia je však skutočnosť, že dlhotrvajúca a nerušená držba sama o sebe nie je titulom vzniku vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Musia tu kumulatívne pristúpiť ďalšie skutočnosti aprobované zákonom, z ktorých vyplýva záver o vzniku vlastníckeho práva. Takéto skutočnosti, najmä pokiaľ ide o dobromyseľnosť vydržateľa, však odporca v 3/ rade nepreukázal.

Pokiaľ ide o dobromyseľnosť na strane právnych predchodcov odporcu v 3/ rade, mala ju založiť ústna darovacia zmluva v r.1924, ktorou mal dostať nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania, do daru od svojich rodičov právny predchodca odporcu 3/, ■■■■■ mladší. Vykonaným dokazovaním nemožno považovať túto skutočnosť za preukázanú, keď výpovede svedkov sú vo vzťahu k tejto skutočnosti rozporné a nebol predložený žiadny priamy dôkaz.

Existenciu darovania a následnú dobromyseľnosť ■■■■■ spochybňuje existencia dedičského rozhodnutia po neb. ■■■■■ staršom ■■■■■, ktorého účastníkom bol aj ■■■■■ ml. a rovnako aj právna predchodkyňa navrhovateľa ■■■■■, keď každé z detí zdedilo v predmetných nehnuteľnostiach spoluvlastnícky podiel 1/5. Toto rozhodnutie muselo narušiť prípadnú dobromyseľnosť ■■■■■ ml.. ■■■■■ ml. nemohol nehnuteľnosti v celosti vydržať podľa práva, ktoré platilo na Slovensku do 31.12.1950. Hoci podľa tohto práva sa dobromyseľnosť vyžadovala iba pri vstupe do držby, pokiaľ by podľa tvrdenia odporcu 3/ vstúpil do držby v r. 1924, nesplnil do konca platnosti tohto práva (teda do 31.12.1950) podmienku 32-ročnej vydržacej doby. Podľa Stredného občianskeho zákonníka (zákon č. 141/1950), ■■■■■ ml. nemohol splniť vzhľadom na vyššie uvedené dedičské konanie podmienku dobromyseľnej, oprávnenej držby, ktorá sa vyžadovala počas celej vydržacej doby.“

24. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu je zrejmé, že krajský súd sa podrobne zaoberal podmienkami úspešného vydržania nehnuteľností, pričom poukazoval najmä na nepreukázanie dobromyseľnosti právnych predchodcov sťažovateľa (a aj na chýbajúce nadobúdacie tituly právnych predchodcov sťažovateľa, pozn.). Na základe uvedeného sťažovateľ nebol schopný v konaní podprieť dôkazmi tvrdené darovanie a následné vydržanie predmetných nehnuteľností nad rozsah spoluvlastníckeho podielu 1/5.

Zhodne okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že „... odporcovia neunesli dôkazné bremeno v tom smere, že nepreukázali nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam titulom oprávnenej držby na ich strane, ale ani na strane ich právneho predchodcu“.

Vzhľadom na to nie je možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa o rozdielnom posúdení predmetu konania krajským súdom a okresným súdom.

25. K ďalšej námietke nastolenej sťažovateľom ústavný súd v prvom rade vo všeobecnosti uvádza, že rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nie je žiaduca. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) chráni hodnotu predvídateľnosti práva, resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. V zmysle odseku 2 citovaného článku je právnou istotou stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má (podľa odseku 3 tohto článku, pozn.) právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

26. Inými slovami, princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnu istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých prípadoch. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal.

27. Obsahovým komponentom princípu právnej istoty je veľmi zjednodušene povedané rovnaká odpoveď na právnu otázku za rovnakého alebo analogického skutkového stavu. Z uvedeného zároveň vyplýva, že pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď.

28. Krajský súd v závere napadnutého rozsudku vytkol okresnému súdu nesprávne vykonaný dôkaz – oboznámenie sa s ohliadkou vykonanou v rámci konania pred okresným súdom v inej veci vedenej pod sp. zn. 5 C 271/02 (nepripustnosť vykonania dôkazu s prihliadnutím na zásadu bezprostrednosti konania, pozn.) a uzavrel: *„Vzhľadom však na skutočnosť, že okresný súd mal dostatočný podklad pre svoje skutkové závery v dôkazoch formálne správne vykonaných, podľa procesných pravidiel o dokazovaní (vychádzajúc z oboznámených listinných dôkazov a vykonaných výsluchov svedkov v súdnej veci), nepripustnosť uvedeného dôkazu nezakladá nesprávnosť skutkových zistení prvostupňového súdu a možno konštatovať, že rozsudok okresného súdu je aj napriek tejto vade vecne správny.“* Pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažovateľ sa aj v konaní pred ústavným súdom (neúspešne) domáhal obnovy konania vedeného pod sp. zn. 5 C 271/02. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 271/02 zo 7. júna 2005

(potvrdený rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 142/08, ktorý nadobudol právoplatnosť 2. júna 2009) určil, že žalobca (odlišný od osoby žalobcu v napadnutom konaní, pozn.) je spoluvlastníkom totožných nehnuteľností, aké boli prejednávané v napadnutom konaní. Sťažovateľ rovnako v tomto konaní (konanie, ktoré časovo predchádzalo napadnutému konaniu, pozn.) bez úspechu preukazoval svoje vlastnícke právo tvrdením existencie darovania a následného vydržania nehnuteľností jeho právnymi predchodcami.

29. Následné rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 6 C 43/09 z 28. mája 2015, ktoré časovo nepredchádza napadnutému rozsudku okresného súdu, potvrdeného napadnutým rozsudkom krajského súdu (ani rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 271/02 zo 7. júna 2005, potvrdeného odvolacím súdom) a na ktoré sťažovateľ len stroho v podanej ústavnej sťažnosti poukázal, nie je v tomto konaní predmetom prieskumu ústavným súdom. Ústavný súd preto neposudzoval, či ide o skutkovo a právne obdobné konania ani či došlo v sťažovateľom uvedenom rozsudku súdu prvej inštancie k odklonu od „ustálenej rozhodovacej praxe“, a ak by k nemu došlo, či sa súd v odôvodnení svojho rozhodnutia na základe dostatočne precíznych argumentov a v súlade s princípom právnej istoty vysporiadal s otázkou, prečo bola v danej veci sťažovateľovmu právu poskytnutá odlišná ochrana, ako v jeho iných (eventuálne obdobných) konaniach.

30. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takého práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 79/2012).

31. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozsudku krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľom označeného práva napadnutým rozsudkom krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti (bod 8 tohto rozhodnutia) nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu